

Kirjallisuusluettelon laatiminen

Käsikirjoitusten kirjallisuusluettelot laaditaan huolellisesti alla olevien ohjeiden mukaan. Yleisiä huomioita seuraavat ohjeet julkaisutyypeittäin.

Otsikointi ja sijainti

Lähteet, joihin viitataan tekstissä, sijoitetaan kirjoituksen loppuun otsikolla KIRJALLISUUS. Tämän alle sijoittuvat kaikki ne lähteet, joita tekstissä on käytetty.

Jos arkistolähteitä tai muita erikoislähteitä on paljon, ne voidaan ryhmitellä erikseen. Tällöin voidaan käyttää esimerkiksi otsikkoa ARKISTOLÄHTEET tai HAASTATTELUT.

Osastoissa, joissa kirjoittajan nimi ilmoitetaan kirjoituksen lopussa, KIRJALLISUUS-osasto sijoitetaan ennen kirjoittajan nimeä ja organisaatioreferenssiä. Tämä koskee keskustelupuheenvuoroja ja kirja-arvosteluja.

Muoto ja järjestys

Luettelo laaditaan rivivälillä 2, kuten muukin käsikirjoitus. Lähteet erotetaan toisistaan 1 cm:n sisennyksellä kunkin lähteen toisesta rivistä alkaen (komennolla Format → Paragraph → Special → Hanging → 1 cm). Katso malli uusimmasta *Terrasta*.

Luettelo etenee aakkosjärjestyksessä. Saman kirjoittajan julkaisut merkitään aikajärjestykseen, vanhin ensin. Hänen samana vuonna ilmestyneet julkaisunsa eritellään aakkosin (esim. 2007a ja 2007b).

Pistettä, pilkkua, kaksoispistettä ja puolipistettä seuraa yksi välilyönti, ellei kyse ole esimerkiksi desimaalista tai suhdeluvusta.

Artikkelien sivut, vuosiluvut ja muut ääriarvot erotetaan toisistaan ajatusviivalla ilman välilyöntejä (esimerkiksi: vuosina 1985–2000, sivut 150–130).

Etunimet lyhennetään alkukirjaimiksi, joita seuraavat piste ja välilyönti. Etunimet ilmoitetaan ennen sukunimeä julkaisun toisesta kirjoittajasta alkaen.

Julkaisun kahta viimeistä kirjoittajaa erottaa &-merkki. Muut erotellaan toisistaan pilkuin.

Kursiivit

Terraan tarjottavissa käsikirjoituksissa kursivoitavat kohdat merkitään *sekä kursiivilla että alleviivauksella*. Kursiivia käytetään muun muassa erillisteosten ja sarjojen nimissä ja nettiosoitteissa (tarkemmin alla). Myös sana *Teoksessa* kursivoidaan aina Terraan tarjottavissa käsikirjoituksissa.

HUOMIO! Kursiivin ALLEVIIVAUSTA ei käytetä esitelmissä eikä julkaisemattomissa opinnäytteissä (eli kandidoissa, graduissa tai väitöskirjoissa), monisteissa, muistioissa tai käsikirjoituksissa. Alleviivaus on tarkoitettu Terran painoteknistä toteutusta varten! Terran artikkelien lopullisissa ilmiasuissa alleviivausta ei näy!!!

Erillisteos tai toimitettu teos

Teoksesta ilmoitetaan vain pääotsikko. Se *kursivoidaan*.

Mahdollinen muu kuin ensimmäinen painos sijoitetaan ennen teoksen kokonaissivumäärää, joka ilmoitetaan aina.

Englanninkielisissä nimissä ei käytetä isoja alkukirjaimia, elleivät sanat ole erisnimiä.

Kustannuspaikka ilmoitetaan julkaisun kielellä kaupungin tarkkuudella.

Toimitetun teoksen viite vastaa erillisteoksen viitettä. Julkaisuvuosi ja tieto toimittamisesta sijoitetaan samoihin sulkuihin puolipisteellä erotettuna.

Aario, L. (1966). *Suomen maantiede*. 2. p. 301 s. Otava, Helsinki.

Eyles, J. & D. M. Smith (1988; toim.). *Qualitative methods in human geography*.
272 s. Polity, Cambridge.

Monmonier, M. (1989). *Maps with the news*. 331 s. The University of Chicago
Press, Chicago.

Erillisteos sarjassa

Sarjassa ilmestyneestä erillisteoksesta ilmoitetaan kokonaissivumäärä sarjan numeron jälkeen. Jos paikkakunnan nimi ei näy julkaisun nimessä, sen voi ilmoittaa rimpsun lopuksi.

Julkaisusarjaa erittelevä kirjain kuuluu sarjan nimeen, eli se kursivoidaan.

Jos kyseessä on sekä erillisteos että sarja ja niiden julkaisuvuodet vaihtelevat, kaikki nämä tiedot voi ilmoittaa:

Raento, P. (2006). Finnishness in Finland and North America. Constituents,
changes, and challenges. 143 s. Aspasia Books, Toronto & *Journal of
Finnish Studies* 9: 2 (2005).

Vuoristo, K.-V. (1979). Poliittiset ja taloudelliset alueet. *Helsingin
kauppakorkeakoulun julkaisuja C* 47. 118 s.

Wiman, R. (1975). Työvoiman kansainvälisen muuttoliikkeen mekanismi.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA B 9. 185 s.

Artikkeli toimitetussa teoksessa

Teoksessa ja (toim.) -merkinnät ilmoitetaan kirjoituksen kielellä (suomi tai ruotsi). (toim.) -merkintää seuraa kaksoispiste.

Teoksen toimittajien nimien merkintä ja järjestys noudattaa aiemmin mainittua yleisohjetta. Teoksen nimeä seuraavat sivut, joilta artikkeli teoksesta löytyy.

Jos toimitettu teos on ilmestynyt sarjassa, kursivoidaan sarjan nimi (kirjaston tavallisin luokitteluperuste). Artikkelin sivut merkitään kuin lehdessä ilmestyneen artikkelin tapauksessa (sarjan numeron jälkeen).

Abram, S. (2003). The rural gaze. *Teoksessa* Cloke, P. (toim.): *Country visions*, 31–48. Pearson, Harlow.

Evans, M. (1988). Participant observation: the researcher as research tool.

Teoksessa Eyles, J. & D. M. Smith (toim.): *Qualitative methods in human geography*, 197–218. Basil Blackwell, London.

Löytönen, M. (1988). Kulttuurimaantieteen näkökulmasta. *Teoksessa* Löytönen, M. (toim.): Alueellinen monitasojärjestelmä. *Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen opetusmonisteita*, 3–6.

Artikkeli sarjassa (lehdessä)

Sarjojen nimet ilmoitetaan lehden käyttämällä tavalla. Nimiä ei lyhennetä. Sarjan nimi *kursivoidaan*.

Artikkelien englanninkielisissä otsikoissa käytetään isoja kirjaimia vain erisnimissä.

Lehden vuosikerran (volyymin) lisäksi ilmoitetaan aina numero, josta kirjoitus löytyy. Numeroa seuraavat artikkelin sivut julkaisussa. Ensimmäinen ja viimeinen sivu erotetaan toisistaan ajatusviivalla ilman välilyöntejä.

Sanomalehdistä ilmoitetaan julkaisupäivämäärä.

Jos juttu on painossa, tämä ilmoitetaan julkaisuvuoden jälkeen kursiivilla, puolipisteellä erotettuna. Jos julkaisun sivuja ei vielä tiedetä, ne voidaan lisätä vedosvaiheessa.

Heikkilä, E. & M. Pikkarainen (2007; *painossa*). Maahanmuuttajat Suomen työmarkkinoilla. *Terra* 119: 1.

Malila, S. (1994). Suomalaisten kylät ovat ulkomaalaisten mielestä autoita ja yksitoikkoisia. *Helsingin Sanomat* 3.8.1994, A8.

Yeung, H. W. (2003). Practising new economic geographies. *Annals of the Association of American Geographers* 93: 2, 442–462.

Kollektiivisesti laaditut tietoteokset

Kartastot ja tietosanakirjat merkitään ilman tietoja toimituskunnasta. Kokonaissivumäärän ilmoittaminen ei ole välttämätöntä.

Suomenmaa 1 (1967). WSOY, Porvoo.

Suomen Kartasto, vihko 234. Metsätalous (1976). Maanmittaushallitus & Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki.

Tilastot

Jos tilaston nimi on pitkä, se voidaan merkitä kirjallisuusluetteloon tekstiviitteessä käytetyllä lyhenteellä. Jos vuosiluku kuuluu teoksen nimeen, se kursivoidaan.

Jos julkaisuvuosi eroaa tilastovuodesta, tämä merkitään kustannuspaikan perään.

Laitoksiin tai organisaatioihin ei viitata lähdeluettelossa eikä tekstissä. Viite muodostetaan tarvittaessa tilaston nimen pääsanana mukaan.

Helsinki alueittain (2000). Helsingin kaupungin tietokeskus. 14.1.2001.

www.hel.fi/tietokeskus/HelsinkiAlueittain2000

STV 2005 = *Suomen tilastollinen vuosikirja 2005*. Tilastokeskus, Helsinki 2006.

SVT 1960 = *Suomen virallinen tilasto* VI C: 103, IV. Yleinen väestönlaskenta 1960. Väestön elinkeino ja ammattiasema. Tilastokeskus, Helsinki 1963.

Kartat

Kartan mittakaava kuuluu kartan nimeen ja se kursivoidaan yhdessä kartan tyyppin kanssa. Kaksoispisteen jälkeen ei tule välilyöntiä, koska mittakaava on suhdeluku.

Peruskartta 1:20 000, lehti 2134 04 Lammi. Maanmittaushallitus, Helsinki 1984.

Pitäjäkartta 1:20 000, lehti 677/255 Lammi. Maanmittaushallitus, Helsinki
1937.

Suomen geologinen kartta 1:100 000. Maaperä, lehti 2134 Lammi. Geologian
tutkimuskeskus & Maanmittaushallitus, Helsinki 1986.

Nettilähteet

Nettilähteisiin viitataan kuten muihinkin lähteisiin. Nettisivusta ilmoitetaan sen laatija ja sivun käyttöpäivämäärä (joka voi olla eri kuin netistä haetun julkaisun julkaisuvuosi).

Jos nettilähde on ilmestynyt sarjassa, kursiviin pannaan sekä sarjan nimi että nettiosoite.

HUOM: Dokumentointi- ja arkistointivastuu on sähköisen lähteen käyttäjällä, koska internetin sisältö muuttuu jatkuvasti. Ks. lisätietoa julkaisusta Löytönen, M., P. Raento & A. Töyrymäki (1997). Netti tulee – onko Seura valmis? *Terra* 109: 2, 104–105.

Arvostettu palkinto luonnonmaantieteen tutkijoille (1998). Web.Doc – Helsingin
yliopiston maantieteen laitoksen tiedotuslehti 3/98. 1.10.1999.

<www.helsinki.fi/ml/maant/web/webdoc12.html>

Esimerkki, E. (2005). Morjens. Henkilökohtainen sähköpostiviesti T. Tutkijalle.
12.12.2005.

Väestörakenne (2006). Tilastokeskus, Helsinki. 20.10.2006. <www.stat.fi>

Pro gradu -tutkielmat

Julkaisemattoman gradun nimeä ei kursivoida. Jos tutkielma on saatavilla netistä, seurataan nettiviittaamisen ohjeita.

Gradusta ilmoitetaan aina laitos, yliopisto ja kokonaissivumäärä.

Esimerkki, E. (2007). Tutkielman nimi. Julkaisematon pro gradu -tutkielma. 150 s. Maantieteen laitos, Turun yliopisto.

Muittari, S. (1997). "Ei laaksoa, ei kukkulaa, ei vettä, rantaa rakkaampaa..." Luonnonsuojelukysymys Suomessa vuoteen 1938. 117 s. Julkaisematon historian pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. 4.2.2004.

www.jyu.fi/library/tutkielmat/326/

Haastattelut

Haastateltava määritellään ja haastattelun ajankohta ilmoitetaan. Jos haastattelijalla on muu kuin käsikirjoituksen kirjoittaja tai kirjoittajia on useita, haastattelijaa kerrotaan suluissa. Kursiiveja ei tarvita.

Esimerkki, E. (2006). Keskuskyllän kotiseutuyhdistyksen museonhoitaja, kotiseutuaktivisti. Haastattelu Tuppulassa 30.6.2006 (T. Tutkija).

Asiakirja- ja sanomalehtiaineistot

Erikoislähteiden, esimerkiksi laajojen asiakirja- tai sanomalehtiaineistojen merkitsemisestä päätetään tapauskohtaisesti lukijaa palvelevan informatiivisuuden ja tilan tehokkaan käytön perusteella. Esimerkiksi seuraavaa ratkaisua (*Terra* 117: 1/2005) voitaisiin soveltaa myös laajaan sanomalehtiaineistoon:

ASIAKIRJALÄHTEET

He = Hallituksen esitys 24/1922; 106/1926; 6/1927; 90/1935; 96/1937.

Pk = Eduskunnan pöytäkirja 6.3.1928; 9.3.1923; 13.3.1928; 25.10.1929; 29.10.1937; 13.12.1957.

Svm = Suuren valiokunnan mietintö 8/1928; 93/1937.